

ՄՏՈՐԵՐԿՐՅԱ ՔԱՂՑՐԱՀԱՄ ՁՐԵՐ

Միջավայրի պայմանների և մարդու առողջության վրա բացասաբար ազդող ֆիզիկական, քիմիական և կենսաբանական աղտոտիչների թափանցումը, առաջացումն ու կուտակումը բնական ջրերում կոչվում է ջրի աղտոտում: Ջրի աղտոտման աղբյուրները հետևյալն են.

- կենցաղային հոսքաջրերը.
- արդյունաբերական հոսքաջրերը.
- ձնհալի և անձրևների ժամանակ հողահանդակներից տեղափոխված պեստիցիդները.
- բնակավայրերից վնասակար նյութերը.
- անձրևի և ձյան միջոցով՝ մթնոլորտից անջատվող աղտոտող նյութերը:

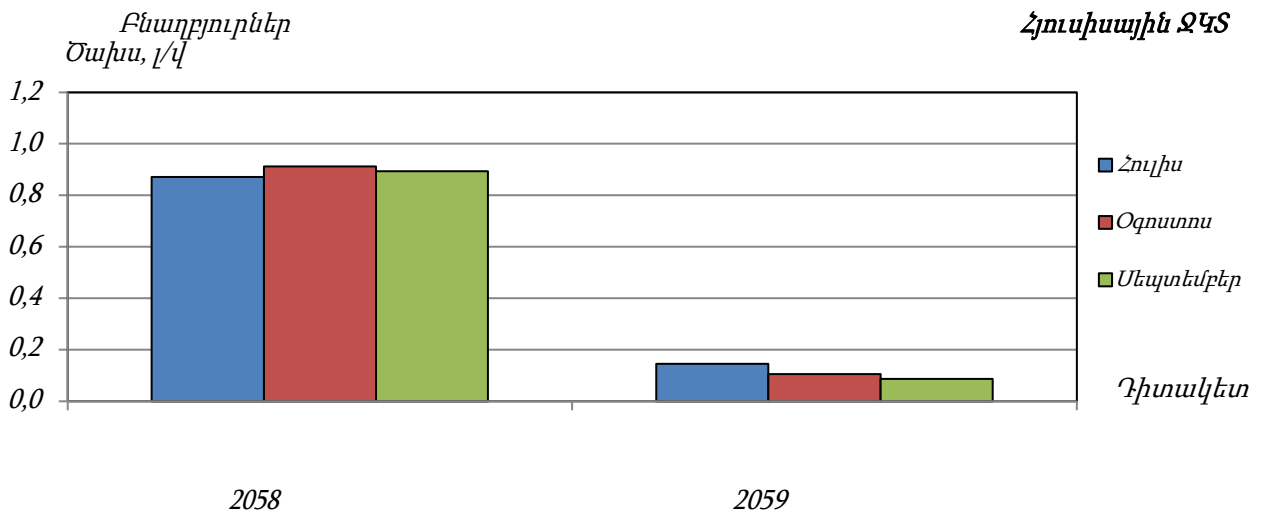
Աղտոտման աղբյուրները կարող են լինել ինչպես կետային, այնպես էլ ցրված: Կենցաղային հոսքաջրերը հիմնականում աղտոտված են լինում կենսածին նյութերով, արդյունաբերական հոսքաջրերը՝ առավել հաճախ՝ նավթամթերքներով, ֆենոլներով, ծանր մետաղներով (կապար, կադմիում, պղինձ, ցինկ և այլն) և բարդ օրգանական միացություններով (սինթետիկ լվացամիջոցներ, ներկեր, ճարպեր), որոնք վատթարացնում են ջրի որակը, խմելու և սննդի մեջ օգտագործելու համար դարձնում ոչ պիտանի, խախտվում են ջրային ավազանի կենսաբանական շարժնթացները, նվազում է աղտոտող նյութերից ջրի ինքնամաքման հատկությունը, փոխվում է ջրային կենսաբանականության կազմն ու սննդային արժեքը: Կենցաղային հոսքաջրերը հիմնականում պարունակում են աղիքային վարակիչ հիվանդությունների հարուցիչներ:

Ստորերկրյա քաղցրահամ ջրերի քանակի մոնիթորինգ իրականացվել է ազգային ցանցում ընդգրկված 119 դիտակետում, այդ թվում՝ 25 շատրվանող հորատանցք, 35 չշատրվանող հորատանցք, 12 գրունտային ջրհոր և 47 բնաղբյուր: Դիտակետերում կատարվել են ջրի ծախսի, մակարդակի (ճնշման) և ջերմաստիճանի չափումներ ամսական 6 անգամ հաճախականությամբ:

Հյուսիսային ջրավազանային կառավարման տարածք

Հյուսիսային ՋԿՏ-ում ստորերկրյա ջրերի քանակի մոնիթորինգ իրականացվել է 2 բնաղբյուրում, որտեղ կատարվել են ջրի ջերմաստիճանի և ծախսի չափումներ: Դիտակետերը գտնվում են Դիլիջան համայնքի Հաղարծին գյուղում:

N2059 դիտակետում ծախսի տատանումները չնչին են եղել՝ իջեցման միտումով (0.15-0.09 լ/վ), իսկ N2058 դիտակետում տատանումները չնչին են՝ բարձրացման միտումով:

Գծապատկեր 54. Հյուսիսային ՋԿՏ-ի բնաղբյուրներում ջրի ծախսերի փոփոխությունները

Ախուրյանի ջրավազանային կառավարման տարածք

Ախուրյանի ՋԿՏ-ում ստորերկրյա ջրերի քանակի մոնիթորինգն իրականացվել է 40 դիտակետում, որտեղ կատարվել են ջրի ջերմաստիճանի, ծախսի և մակարդակի չափումներ:

Ախուրյանի ՋԿՏ-ի Արարատյան արտեզյան ավազանի հատվածում՝ Եղեգնուտի, Վարդանաշենի, Տարոնիկի, Ակնաշենի, Ապագայի, Արագափի բոլոր չշատրվանող հորատանցքերում նկատվել են ջրի մակարդակների իջեցումներ 0.08-0.73մ-ի սահմաններում:

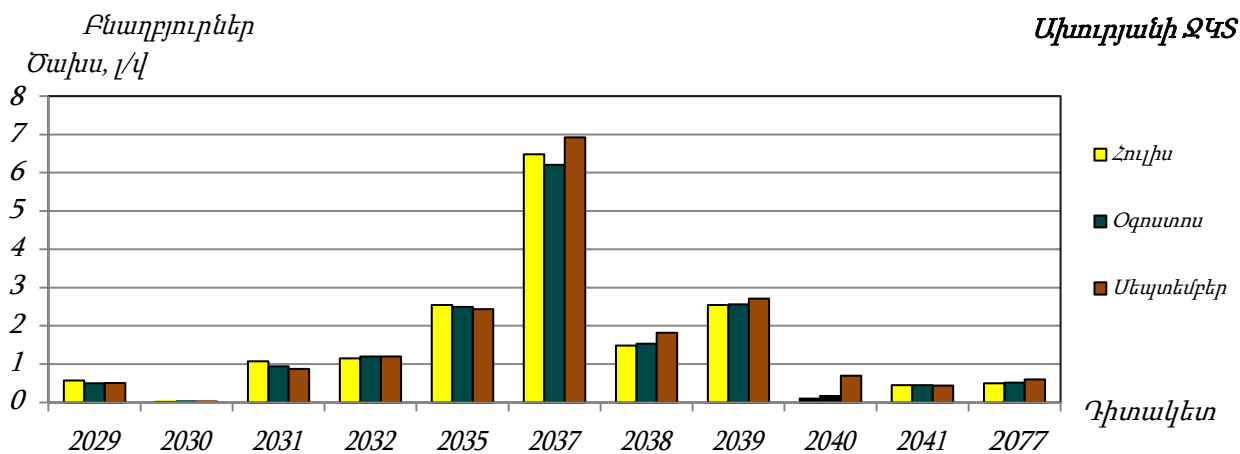
Ջրառատի N2021 և Ակնաշենի N2001 շատրվանող հորատանցքերում արձանագրվել են ջրի ծախսի բարձրացումներ: Տարոնիկի N2002 դիտակետում նկատվել է կայուն վիճակ, իսկ Ջրառատի N2021 դիտակետում ծախսը հուլիս ամսին դիտվել է 2.09 լ/վ, օգոստոսին նվազել է մինչև 0.7լ/վ, այնուհետև սեպտեմբերին բարձրացել, հասնելով՝ 2.52լ/վ: Գայի N1521 դիտակետում նկատվել է ջրի ծախսի թույլ իջեցում 0.1լ/վ-ով:

Բամբակաշատի և Հայկավանի (N2024, N2025) դիտակետերում նկատվել են ստորերկրյա ջրերի մակարդակի իջեցումներ 0.15մ-ով:

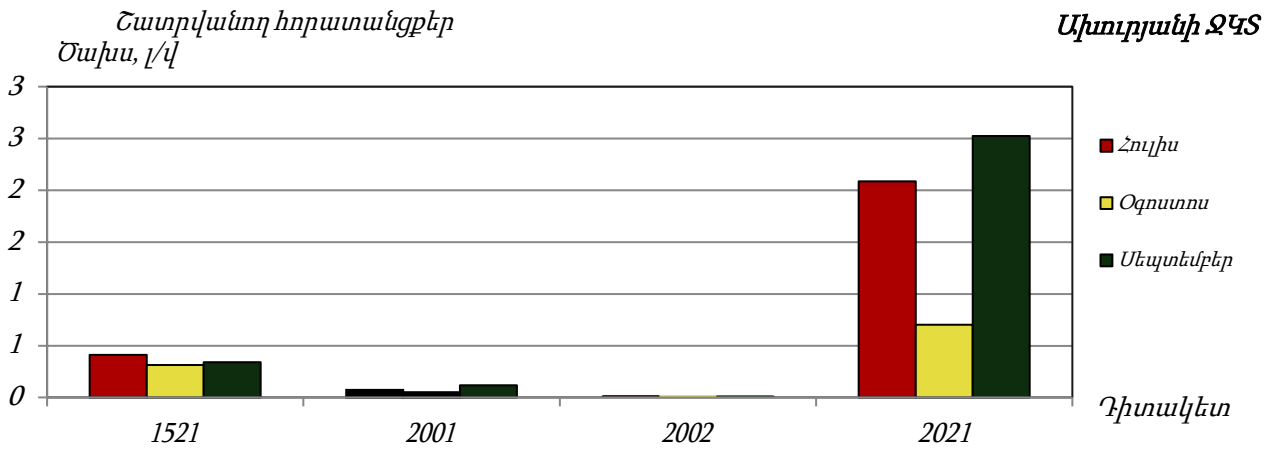
Արարատյան դաշտի նախալեռնային գոտու Արագածավան N2080, Արտենի N2081, Արտամետ N2083 համայնքների դիտակետերում դիտվել են ստորերկրյա ջրերի մակարդակների բարձրացումներ 0.68-1.81մ-ով, իսկ Մյասնիկյանի N2082 դիտակետում՝ մակարդակի իջեցում 0.11մ-ով:

Աշոցքի N2038, N2039, N2040 դիտակետերում և Յոդամարգի N2077 դիտակետում նկատվում են ծախսի ավելացումներ: Ծախսի կայուն վիճակ է դիտվել N2030 դիտակետում: Գյումրի քաղաքի N2037 դիտակետում աղբյուրի ծախսը բարձրանալով՝ սեպտեմբեր ամսին կազմել է 6.92 լ/վ:

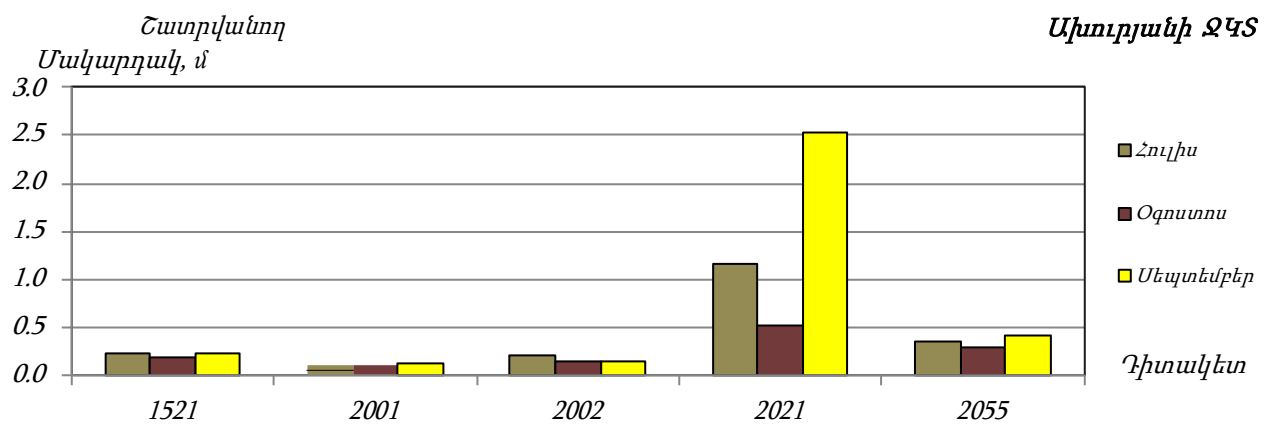
Առափի գյուղի N2042 գրունտային ջրհորում ջրի մակարդակը իջել է 0.13մ-ով՝ հասնելով 1.6մ-ի, իսկ Ախուրյանի N2043 գրունտային ջրհորում մակարդակը բարձրացել է հասնելով մինչև 8.39մ-ի:

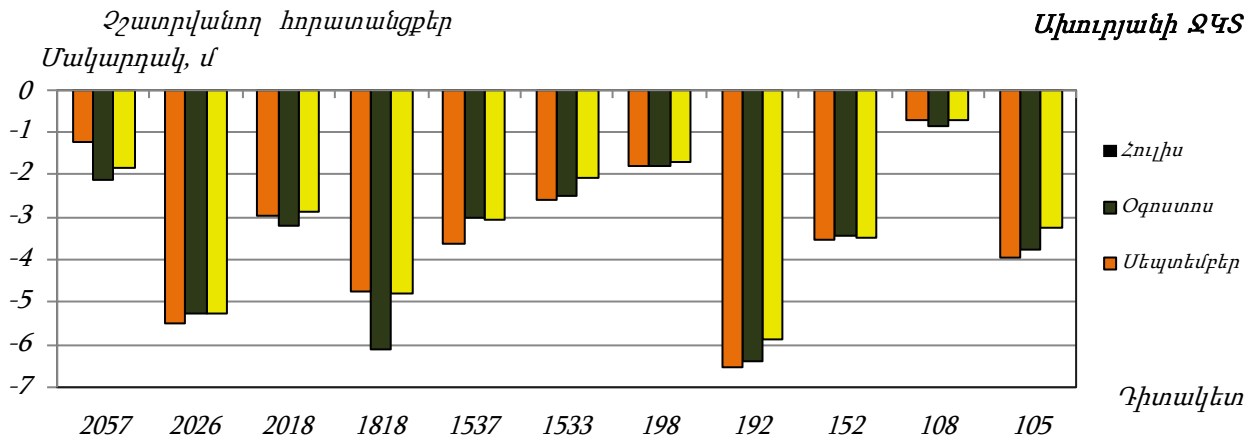
Գծապատկեր 56. Ախուրյանի ՋԿՏ-ի բնաղբյուրներում ջրի ծախսերի փոփոխությունները

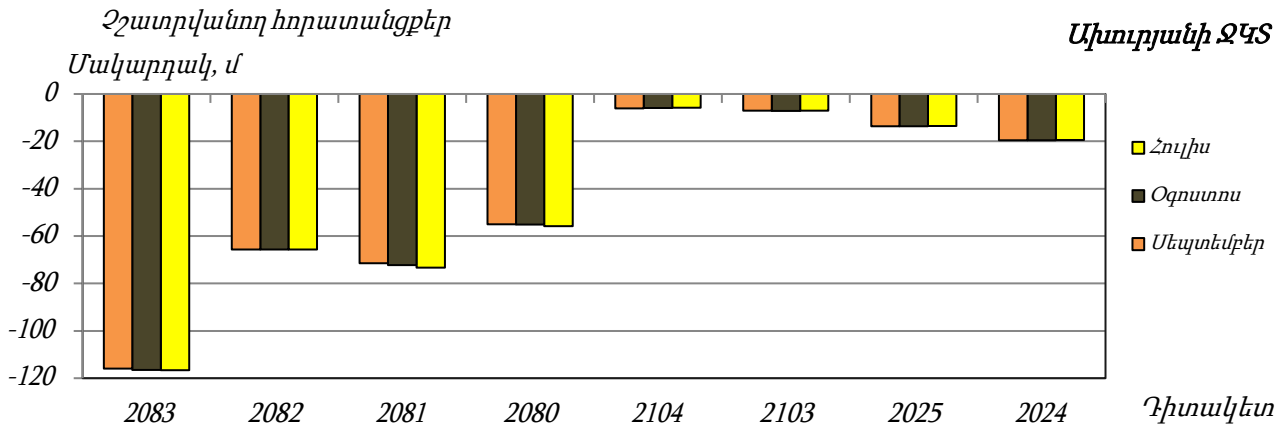
Գծապատկեր 57. Ախուրյանի ՋԿՏ-ի շատրվանոց հորատանցքերում ջրի ծախսերի փոփոխությունները

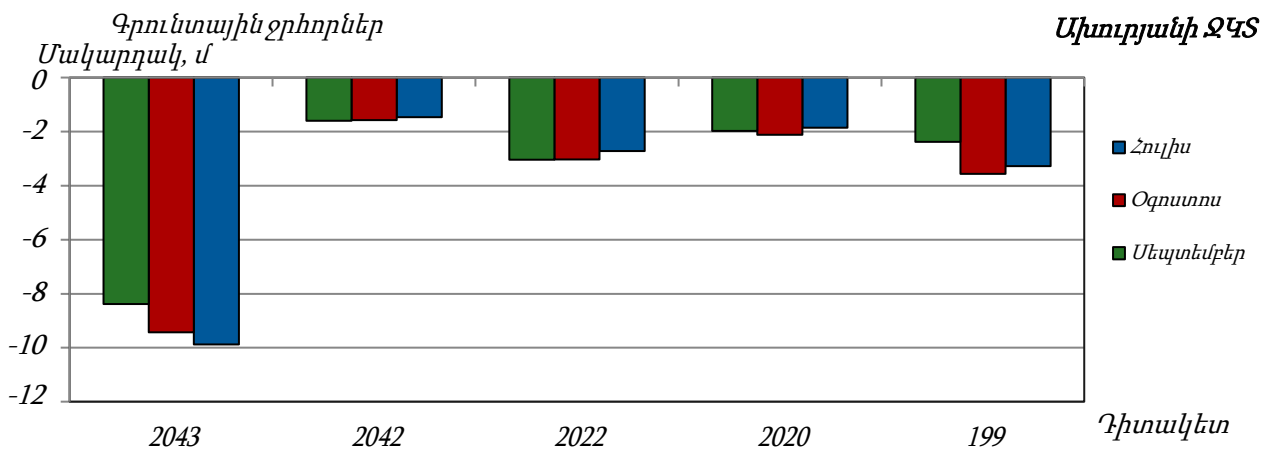
Գծապատկեր 58. Ախուրյանի ՋԿՏ-ի շատրվանոց հորատանցքերում ջրի մակարդակների փոփոխությունները

Գծապատկեր 59. Ախուրյանի ՋԿՏ-ի չշատրվանոց հորատանցքերում ջրի մակարդակների փոփոխությունները

Գծապատկեր 60. Ախուրյանի ՋԿՏ-ի չատրվանող հորատանցքերում ջրի մակարդակների փոփոխությունները

Գծապատկեր 61. Ախուրյանի ՋԿՏ-ի գրունտային ջրհորներում ջրի մակարդակների փոփոխությունները

Հրազդանի ջրավազանային կառավարման տարածք

Հրազդանի ՋԿՏ-ում ստորերկրյա ջրերի քանակի մոնիթորինգն իրականացվել է 32 դիտակետում, որտեղ դիտարկվել են ջրի ջերմաստիճանը, ծախսը և մակարդակը:

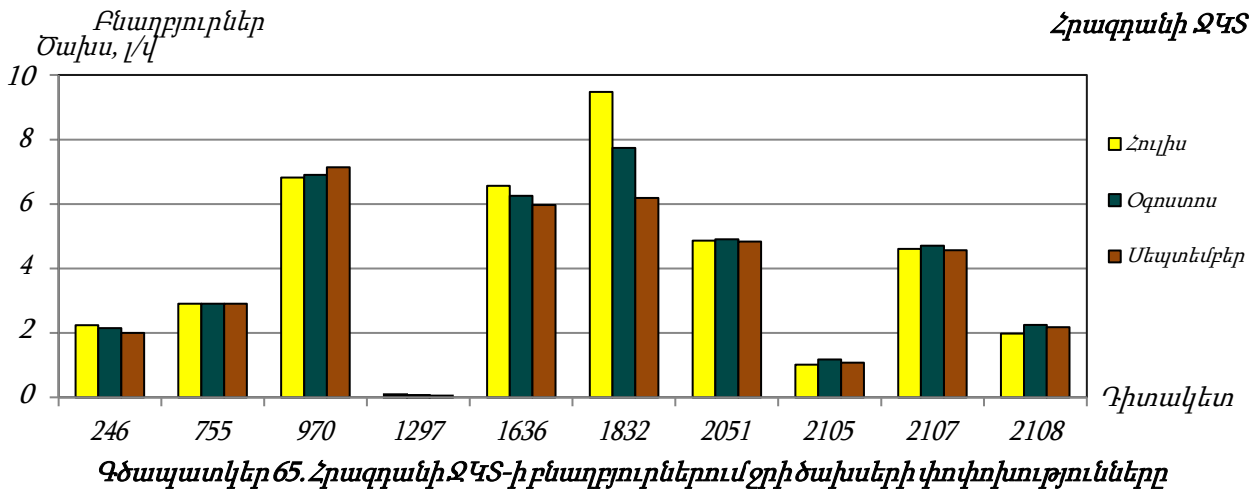
Հրազդանի ՋԿՏ-ի Արարատյան արտեզյան ավազանի հատվածում Դաշտավան, Հովտաշատ, Միս համայնքների N1526, N1523, N2003 դիտակետերում ջրերի ծախսերը նվազել են 0.07-1.04լ/վ սահմաններում, իսկ Ջրահովիտ, Հովտաշեն և Միս համայնքների N2007, N2008, N1535, N1536 դիտակետերում դիտվել է ծախսի կայուն վիճակ: Մասիսի N1519 դիտակետում շատրվանող հորատանցքում ջրի ծախսը 4.71 լ/վ-ից ավելացել է հասնելով 5.02լ/վ, իսկ Հովտաշենի N2053 դիտակետում՝ 0.06 լ/վ-ից հասել է 0.15լ/վ:

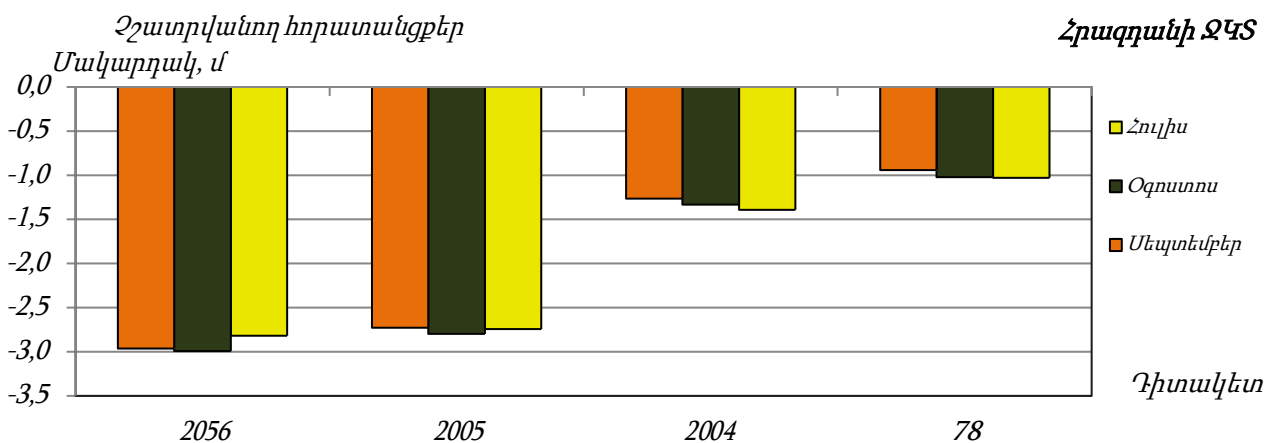
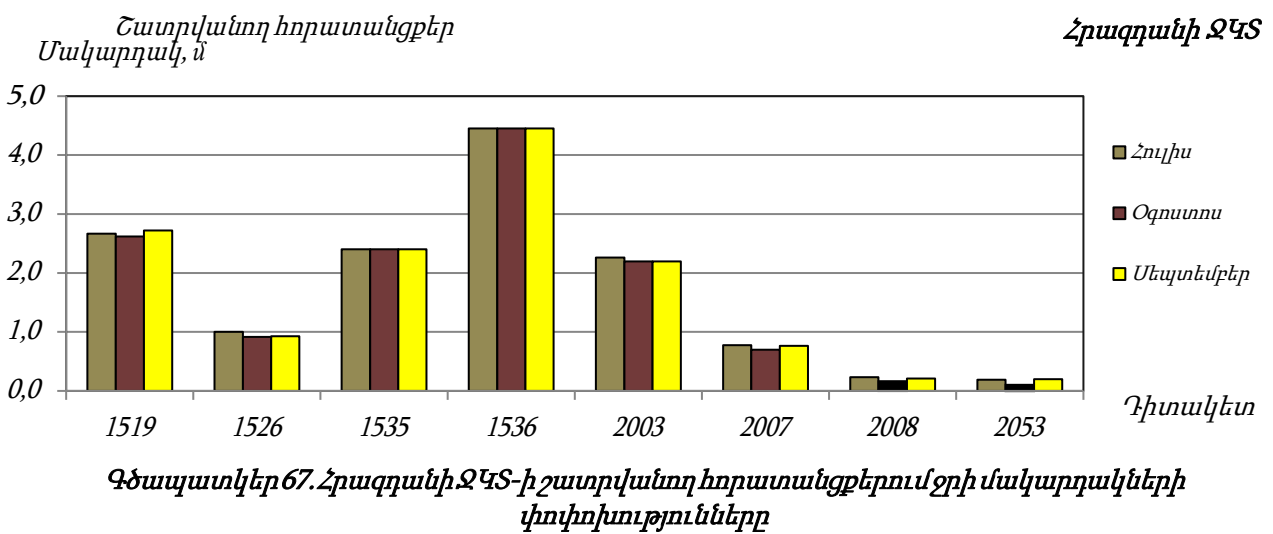
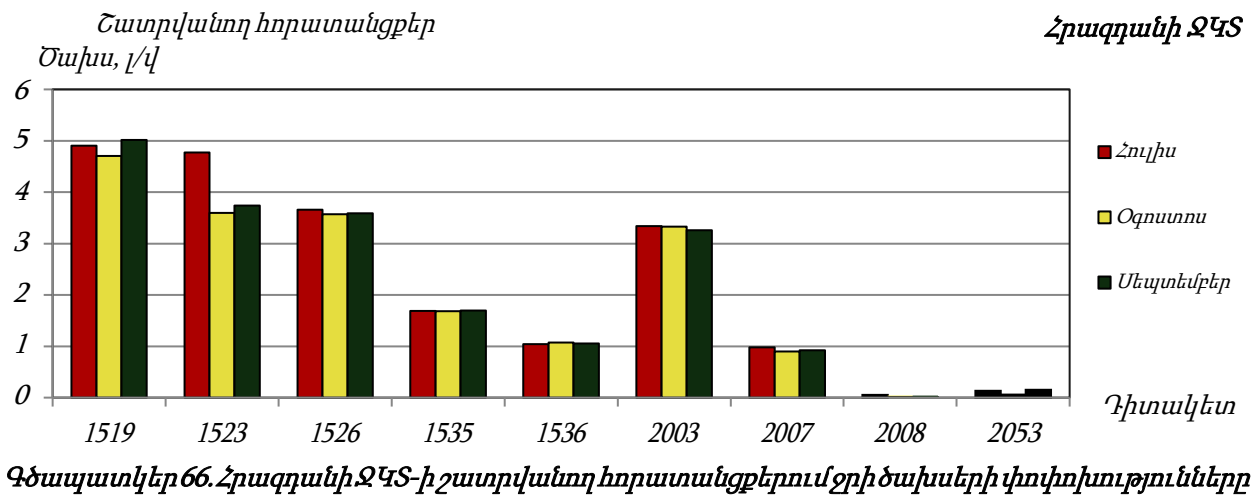
Միս համայնքի N78, Ջրահովիտի N2004 և Հայանիստի N2005 դիտակետերում դիտվել են ջրի մակարդակի բարձրացումներ 0.02-0.13մ սահմաններում:

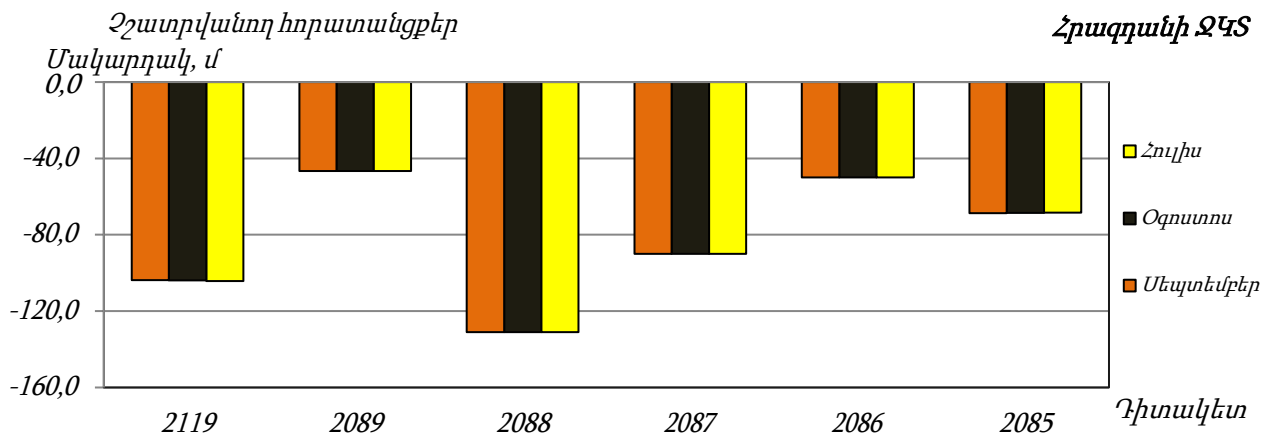
Արարատյան դաշտի նախալեռնային գոտու՝ Արագածի N2085, Լեռնամերձի N2088, դիտակետերում դիտվել է ջրի մակարդակների նվազում, իսկ Դոդսի N2086 հորատանցքում՝ համեմատաբար կայուն մակարդակ: Փարպիի N2119 հորատանցքում ջրի մակարդակը բարձրացել է 0.44մ-ով:

Հրազդանի ՋԿՏ-ի ք.Երևանի N970 դիտակետում նկատվել է չնչին ավելացում, իսկ Ղազարավանի N755 աղբյուրի ջրի ծախսը կայուն է՝ 2.9լ/վ:

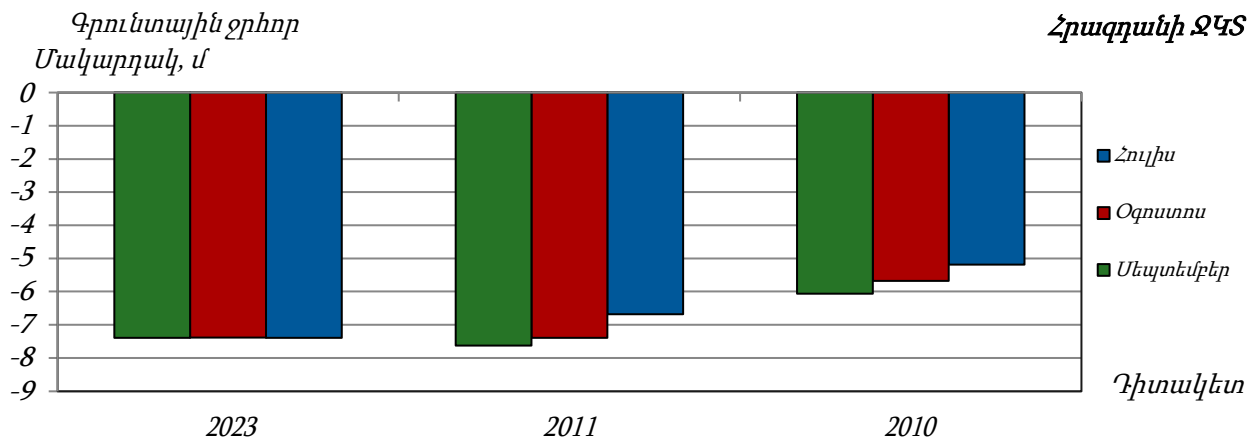
Կարբի N1636, Բջնի N246, Սուլակի N1297, N1832 դիտակետերում դիտվել են ծախսի իջեցումներ, ամենացարժր ծախսերը եղել են սեպտեմբեր ամսին՝ 5.97լ/վ (N1636), 2.0լ/վ (N246), 6.19լ/վ (N1832) և 0.05լ/վ (N1297): Ապարանի N2051 և N2107 դիտակետերում նույնպես դիտվել են ծախսերի իջեցումներ: Մինչև 0.95մ մակարդակների իջեցումներ դիտվել են Նիգավանի N2010, N2011 դիտակետերում: Բյուրականի N2108 և Բուժականի N2105 դիտակետերում ծախսերը ավելացել են 0.06-0.19լ/վ:

Գծապատկեր 68. Հրազդանի ՋԿՏ-ի չշատրվանող հորատանցքերում մղրի մակարդակների փոփոխությունները

Գծապատկեր 69. Հրազդանի ՋԿՏ-ի գրունտային ջրհորներում մղրի մակարդակների փոփոխությունները

Սևանի ջրավազանային կառավարման տարածք

Սևանի ՋԿՏ-ում ստորերկրյա ջրերի քանակի մոնիթորինգն իրականացվել է 15 դիտակետում, որտեղ կատարվել են ջրի ջերմաստիճանի, ծախսի և մակարդակի չափումներ:

Սևանի ՋԿՏ-ի դիտակետերում դիտվել են ջրի մակարդակների և ծախսերի իջեցումներ:

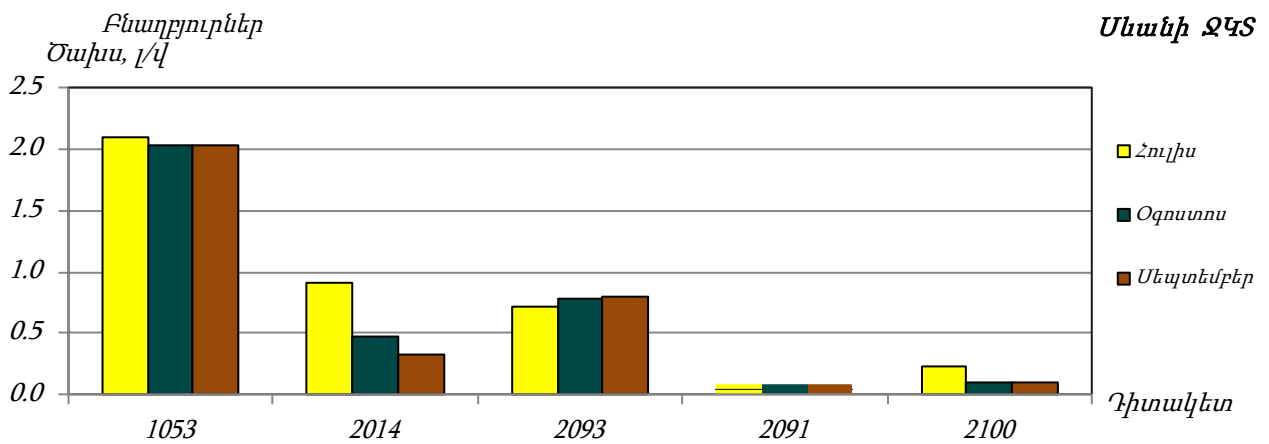
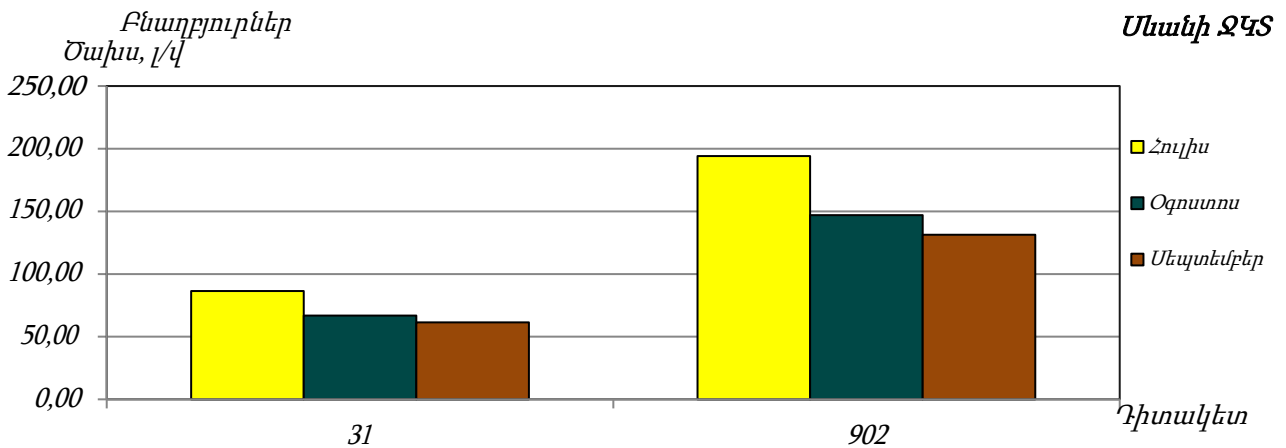
Ակունքի N31, N902, N1053 դիտակետերում ջրի ծախսերի իջեցումները կազմել են 0.07-62.9լ/վ:

Վարդենիս, Վաղաշեն, Գանձակ, Դարանակ համայնքների N1809, N1810, N1812, N2090, N2013, N2095 շատրվանող հորատանքերում հուլիս ամսից դիտվել են ջրի մակարդակների և ծախսերի իջեցումներ:

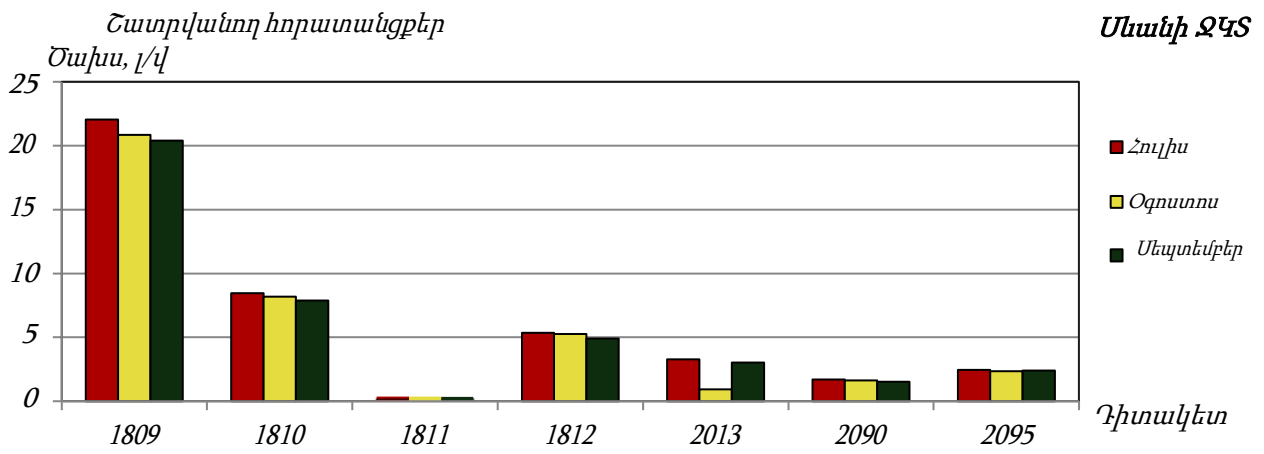
Գանձակի N2013 դիտակետում օգոստոս ամսին աղբյուրի ծախսը նվազելով հասել է 0.94լ/վ:

Վարդենիսի N1811, Խաչաղբյուրի N2095 դիտակետերում դիտվել են ջրի մակարդակի և ծախսի համեմատաբար կայուն ռեժիմներ:

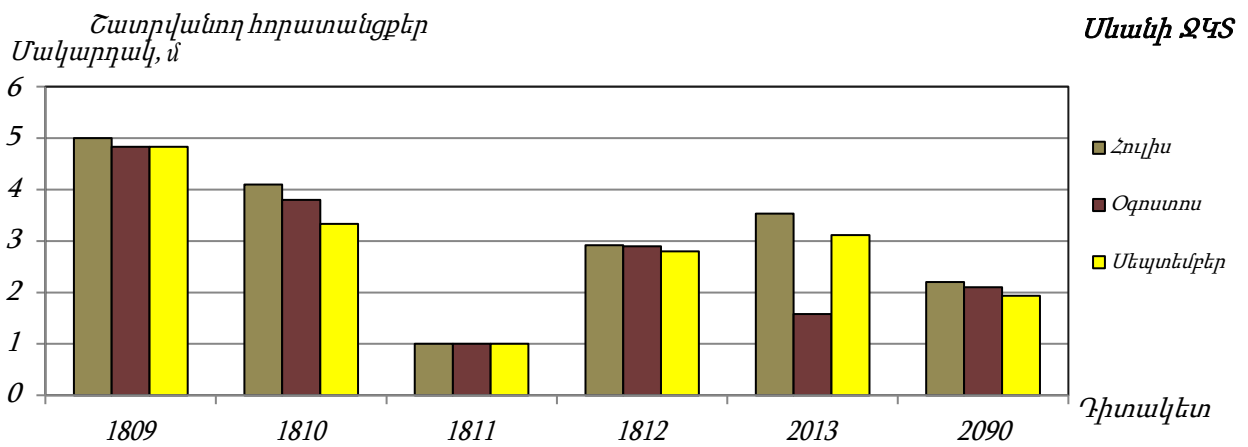
Լիճքի N2101 հորատանցքում ջրի մակարդակը, իջնելով 0.13մ, կազմել է երկրի մակերևույթից ցածր 1.51մ:

Գծապատկեր 73. Սևանի ՋԿՏ-ի բնաղբյուրներում ջրի ծախսերի փոփոխությունները

Գծապատկեր 75. Սևանի ՋԿՏ-ի շատրվանոցի հորատանցքերում ջրի ծախսերի փոփոխությունները

Գծապատկեր 74. Սևանի ՋԿՏ-ի շատրվանոցի հորատանցքերում ջրի մակարդակների փոփոխությունները

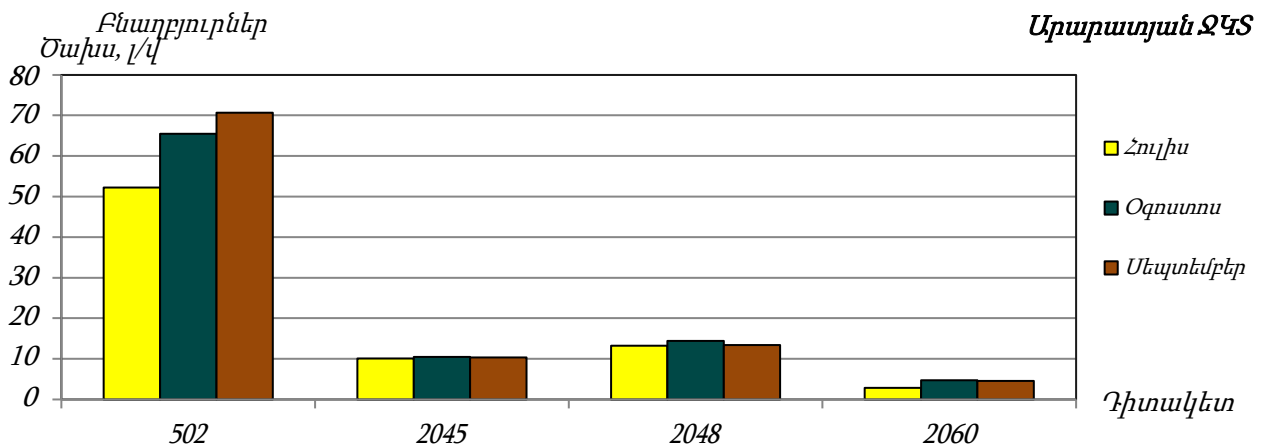
Արարատյան ջրավազանային կառավարման տարածք

Արարատյան ՋԿՏ-ում ստորերկրյա ջրերի քանակի մոնիթորինգն իրականացվել է 23 դիտակետում, որտեղ կատարվել են ջրի ջերմաստիճանի, ծախսի և մակարդակի չափումներ:

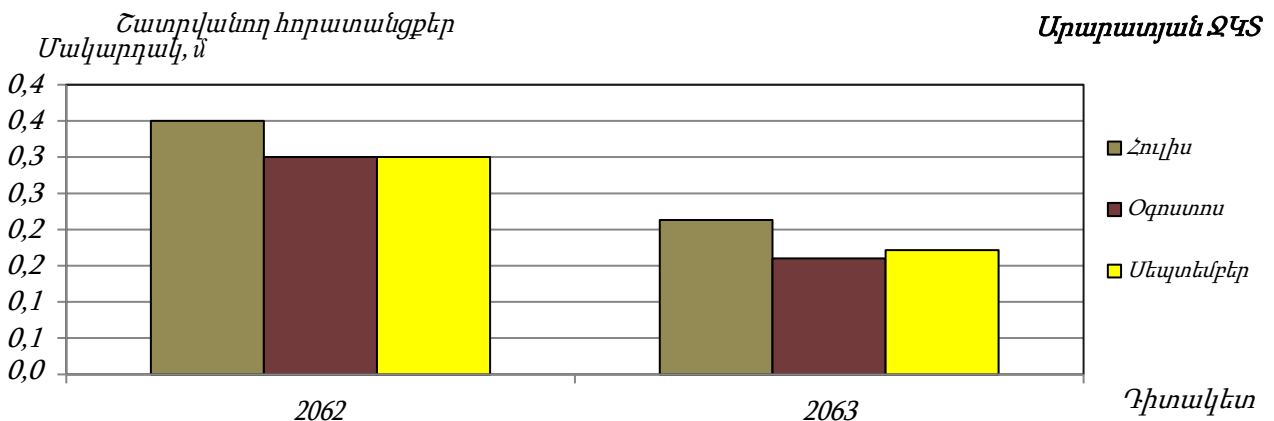
Մալիշկա, Ջերմուկ, Ջեղեա, Կեչուտ և Գառնի համայնքների N502, N2048, N2050, N2060, N2045, N2046, N2047 աղբյուրներում ջրի ծախսերի աճը կազմել են 0.1-18.42լ/վ: Համեմատաբար կայուն ռեժիմ է դիտվել Ագարակաձորի N785 դիտակետում: Գառնիի N845 դիտակետում ջրի ծախսը նվազել է 0.08լ/վ-ով, իսկ Եղեգնաձորի N787 դիտակետում՝ 0.84լ/վ-ով:

Արարատյան դաշտի հարավ-արևելյան հատվածի՝ Արմաշ, Եղեգնավան, Լուսառատ և Արարատ համայնքների N2075, N2065, N2074, N2076, N2064, N2052 դիտակետներում դիտվել են ջրի մակարդակների բարձրացումներ:

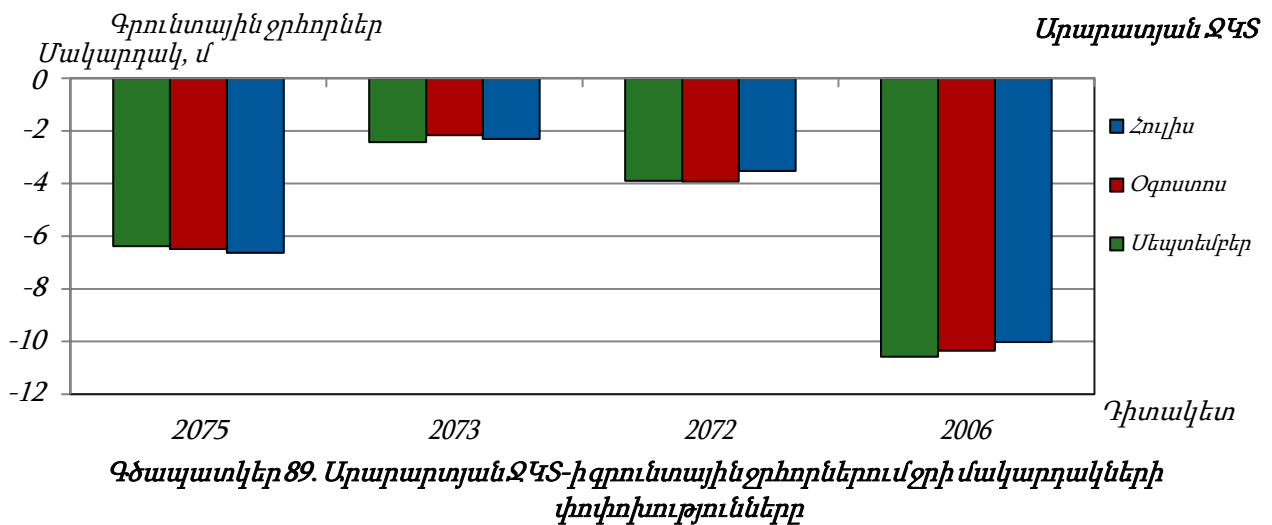
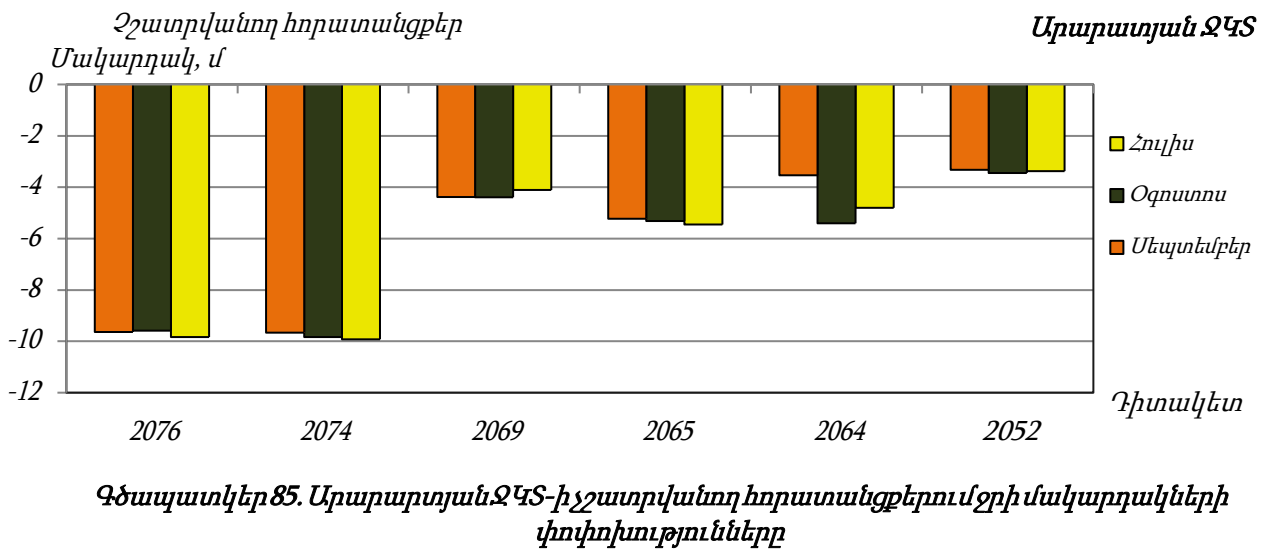
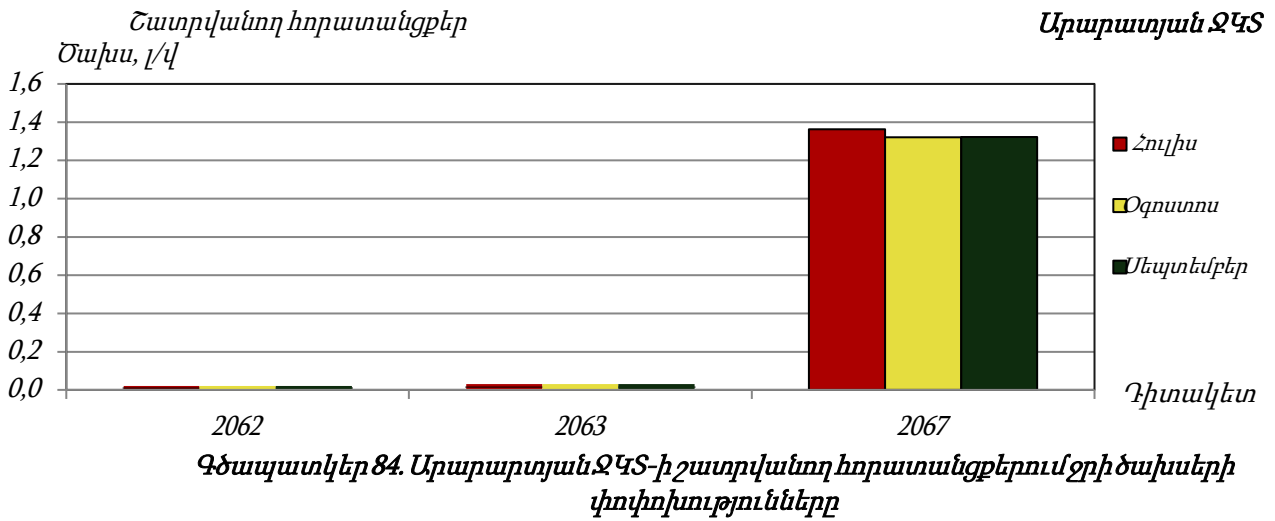
Դալար գյուղի N2072 և Արտաշատ քաղաքի N2073 դիտակետներում շարունակվում են գրունտային ջրերի մակարդակների իջեցումները: Արտաշատի N2069, Վեդիի N2006 հորատանքերում նույնպես նկատվել են ջրի մակարդակների իջեցումներ: Սուրենավանի N2067, Արտաշատի N2062, Դալարի N2063 շատրվանող հորատանցքերի դիտակետներում հիմնականում նկատվում են համեմատաբար կայուն ծախսեր:

Գծապատկեր 82. Արարատյան ՋԿՏ-ի բնաղբյուրներում ջրի ծախսերի փոփոխությունները

Գծապատկեր 83. Արարատյան ՋԿՏ-ի շատրվանող հորատանցքերում ջրի մակարդակների փոփոխությունները

Հարավային ցրավազանային կառավարման տարածք

Հարավային ՋԿՏ-ի ստորերկրյա ջրերի քանակի մոնիթորինգն իրականացվել է 7 դիտակետում, որտեղ կատարվել են ջրի ջերմաստիճանի և ծախսի չափումներ:

Սպանդարյանի N537 դիտակետում դիտարկվել է ջրի ծախսերի կայուն վիճակ: Գորայք, Շաքի, Գորիս և Անգեղակոթ համայնքների N529, N899, N532, N1175 դիտակետերում ջրի ծախսի ավելացումները կազմում են 0.02-0.17լ/վ:

Գորիսի N1399 և Անգեղակոթի N1323 դիտակետերում դիտվում է ջրի ծախսերի աննշան իջեցում 0.08-0.21լ/վ:

